

Rapport från mötet den 28-29 sep i Helsingfors om EUSBSR prio 9

Det finns 15 olika kapitel, prio-områden, i Östersjöstrategin (EUSBSR). Kapitel 9 handlar om Jordbruk, Skog, Fiske och Landsbygd. Finland har ett huvudansvar för genomförandet av hela kapitel 9. Därför arrangerades en konferens den 28-29:e sep i Helsingfors för att belysa vad som uppnåtts hittills inom östersjöstrategin. Ca 80-talet deltagare samlades för att utbyta erfarenheter och idéer för framtida samarbeten. Det var flera föredrag från EU-kommissionen och från nationella aktörer. De nationella landsbygdsnätverken ansvarade bl.a. för fyra olika workshops med ämnena:

- Lokal (förnybar) energi, där bl.a. Dan Melander från Sverige presenterade landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för förnybar energi samt arbetet bl.a. med energiomställning inom Svenska kyrkan med namnet "Etik och energi".
- Miljö, där bl.a. Otto von Arnold från Sverige presenterade projektet Tullstorpsån.
- Ungdom
- Landsbygdsturism

Det var flera svenska representanter med under konferensen. Ingrid och Gunilla Gustafsson från landsbygdsdepartementet deltog i likhet med flera svenska organisationer som är involverade i projekten Baltic Deal och Baltic Manure.

Dag två hade förutom en kort resumé av föregående dags workshops, några korta presentationer av några flaggskeppsprojekt samt ytterligare fyra workshopämnen. De var:

- Kompetensutveckling och informationsaktiviteter,
- Modernisering av lantbrukets byggnader,
- Jordbrukets miljö - miljöersättningar
- Grundläggande service på landsbygden.

Mötet inleddes av Mr Vicente RODRIGUEZ SAEZ från EU kommissionen, DG REGIO Enhetschef för E.1, Europeiskt Transnationellt och and Interregionalt samarbete. Han talade om: "**The EU Strategy for the Baltic Sea Region**"

Ett huvudintryck var att "De tre NEJ:en" står kvar, dvs: No new legislation, No new institutions and No new funds. Makroregioner, som Östersjöregionen, skall inte innebära en massa nya finansieringsprogram och byråkrati. Flera gånger pekade han också på vikten av att göra de olika existerande fonderna, Regionala fonden (ERDF), Sociala Fonden (ESF), Landsbygdsprogrammet (EAFRD), Fiskefonden etc mer i linje med EUSBSR så att det blir lättare att finansiera åtgärderna som föreslås i strategin.

The purpose is that there have been common problems identified around the Baltic Sea. It was identified by the member states. We aim at a very broad ownership for the strategy.

Efter två år kan man visa en hel del konkreta resultat genom strategin. Det visas i den första genomföranderapporten den 23 juni, 2011

- *Resultat*
 - *Nya mer målinriktade och inkluderande projekt.*
 - *Finansieringsmöjligheterna i EU-programmen ligger mer i linje med EUSBSR*
 - *Större samstämmighet i EU-programmen*
- *Utmaningar:*
 - *Ännu bättre samstämmighet med finansiering och programinnehåll*

- *EU:s regionala fond – nya urvalskriterier: ansökningsomgångar som riktas till projekt inom EUSBSR*
- *EU:s fiskefond tar med vad man har gjort inom EUSBSR i sin årliga genomföranderapport.*
- *Framtidsperspektiv*
 - *Ett ambitiöst polskt EU-ordförandeskap*
 - *En arbetsgrupp för specifika mål*
 - *Årligt forum 2011 24-26 okt i Gdansk*
 - *TA-medel och underlättande av genomförandet*
 - *Översikt 2013 för den framtida sammanhållningspolitiken – Nya strategier för nya makro regioner?*
- *Framtida sammanhållningspolitiken 2014 – 2020*
 - *15de okt 2011 kommer förslaget på nytt ramverk (fördrag) från kommissionen.*

Sedan kom Mr Søren KISSMEYER-NIELSEN EU-kommissionen, DG AGRI Enhetschef för F2, med ansvar för Estland, Finland, Lettland och Sverige. Han pratade om **EUSBSR and the Rural Development Programmes**

Tyngdpunkten låg på att landsbygdsutveckling är en viktig del i Östersjöstrategin. Därför finns det all anledning att hitta gemensamma nämnare mellan strategin och landsbygdsprogrammet. Det gäller att underlätta användningen av landsbygdsprogrammet för att genomföra flaggskeppsprojekt och andra åtgärder inom strategin. Man har också från kommissionen DG Agri på våren 2010 skrivit brev till alla medlemsstater om strategin. Man kräver bl.a en referens till hur man hjälper till att uppfylla östersjöstrategin i årsrapporterna för landsbygdsprogrammet från och med 2010. Det finns planer på att starta en arbetsgrupp (expert Working Group) för östersjöstrategin inom det europeiska landsbygdsnätverket ENRD. "Joint monitoring and evaluation" är något som Kissmeyer också nämner.

Michael Gregory från det europeiska landsbygdsnätverkets, ENRD:s, Contact Point i Bryssel presenterade en allmän översikt av landsbygdsprogrammen i de olika medlemsstaterna runt Östersjön och särskilt vilka åtgärder som har anknytning, eller bidrar till att uppfylla, östersjöstrategin.

Han sa att landsbygdsprogrammen är överlag ganska väl i överensstämmelse med EUSBSR (även om den strategin skrevs senare än programmen) Några punkter är:

- De årliga rapporterna 2010 från landsbygdsprogrammen visar bl.a. att:
 - Sverige genomför många åtgärder som är relaterade till strategin bl.a. flaggskeppsprojekt
 - Mecklenburg Vorpommern har flera åtgärder i sitt program, som har direkt koppling till strategin.
- Det finns 9 åtgärder i landsbygdsprogrammen som är gemensamma för alla medlemsstater runt Östersjön. De representerar med än 50% av budgetvolymen. Fyra av dessa står för 1/3 av budgeten och de är:
 - 1.1.1 Kompetensutveckling
Här är nivån på genomförandet väldigt olika i de olika medlemsstaterna. De flesta del-åtgärderna ligger också i linje med EUSBSR.
 - 1.2.1 Modernisering av lantbrukets byggnader
 - 2.1,4 Miljöersättningar

När det gäller grundläggande service på landsbygden tar det ofta lång tid att genomföra åtgärderna eftersom det handlar om relativt stora investeringar. I Polen har 80% av budgeten redan använts medan Sverige har väldigt låg genomförandenivå.

Innan eftermiddagens workshops drog igång berördes olika aspekter på transnationellt samarbete inom östersjöregionen. De presenterades som korta ”case studies” från en förvaltningsmyndighet, en Leadergrupp och ett nationellt landsbygdsnätverk. Hans-Olof Stålgren från det svenska landsbygdsnätverket presenterade bl.a. erfarenheterna från det samarbete som startades redan 2008 mellan kanslierna för de nationella landsbygdsnätverken runt Östersjön. Det samarbetet har utvecklats från att lära känna varandra och hur de olika landsbygdsprogrammen fungerar till ett konkret samarbete bl.a. i flaggskeppsprojektet. Nu inkluderas även de olika nätverken för Fiskeprogrammen i de årliga träffarna.

De fyra olika gruppsamlingarna pågick parallellt så var och en kunde bara delta i en grupp. Gruppen Lokal (förnybar) energi fick ta del av presentationen från Dan Melander i Sverige och från ett polskt lantbrukarpar som investerat i solceller. Det svenska exemplet visade på vikten av ett tvärsektors-samarbete kring förnybar energi med ett helhetsperspektiv på samhällsutvecklingen så som det bl.a. bedrivs i landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för energifrågor. Presentationen visade också konkreta exempel på hur Svenska kyrkan inlett ett omfattande arbete för att så långt det är möjligt använda förnybar energi i sina 25 000 kyrkor och övriga lokaler runt om i landet. Strävan är att sätta in energikonverteringen i ett samhällsekonomiskt perspektiv så att man t.ex. hellre investerar i en närvärmeanläggning kanske driven av några skogsägare i trakten än i luftvärmepumpar eller andra lösningar som inte bidrar till den lokala ekonomin. Inom arbetet ”Etik och energi” arbetar man också med utbildning av personalen i etiska frågor kring förvaltningen av naturresurser, biologisk mångfald etc. Detta sätter frågor om förnybar energi i ett mycket större och djupare sammanhang.

Gruppen om Miljöfrågor fick ta del av ett danskt projekt kring biodling, pollinering och biologisk mångfald samt det svenska projektet med Tullstorpsån. Otto von Arnold, ordförande i den ekonomiska förening som driver projektet Tullstorpsån redovisade på ett inspirerande och tydligt sätt arbetet för att minska näringsläckaget från de dryga 5000 ha som avvattnas via Tullstorpsån till Östersjön. Projektet är ett väldigt tydligt exempel på hur lokala samarbetsinitiativ kan lyckas både minska näringsläckage och skapa attraktiva naturmiljöer med stöd från kommunen, olika åtgärder i landsbygdsprogrammet och Leader samt även andra initiativ. Modellen och erfarenheterna från projektet om hur det är att förena en mängd markägare och intressenter i ett avrinningsområde kring gemensamma miljö- och bevarandemål, kan användas av många liknande områden runt Östersjön. Intressant var också att två av representanterna för EU-kommissionen valde att delta i just denna workshop.

Under dag två av konferensen presenterades flera flaggskeppsprojekt:

- Baltic Deal www.balticdeal.eu
- Baltic Manure www.balticmanure.eu

- Sustainable Rural Development

Det handlar om två ganska tekniskt inriktade och väl fokuserade lantbruksprojekt för att minska näringsläckaget till Östersjön samt ett projekt som har en bredare ansats för utveckling av landsbygdssamhällen. De två första projekten har finansiering via Baltic Sea Regional Programme 2007-2013, NEFCO/NIB Baltic Sea Action Plan Trust Fund.och EU:s regionala fond. Det sistnämnda projektet är ännu bara i startgroparna och har inte någon fast finansiering. Det syftar till att koppla samman lokala och regionala projekt med inriktning på ungdomars delaktighet i landsbygdssamhällen samt projekt som stödjer innovationer på landsbygden. Detta projekt har landsbygdsnätverket i Sverige och Jordbruksministeriet i Polen som lead partners.

För de avslutande 4 workshops hänvisas till dokumentationen som skall läggas ut på det [Europeiska nätverkets webbsida](#).